

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 kruno temeljne pristojbine ter od vsake petlet-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krun, za četrta leta 2 krun; ista naj se pošilja Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Ob času društvenih občnih zborov.

Mesec grudni in prosinec sta ona dva meseca v letu, v katerih se vrše navadno občni zbori naših narodnih društev. „Domovina“ je že lani ob tem času prinesla članek, v katerem se je opozarjalo slavna društva na nekatere stvari, na katere naj bi se ob takih prilikah kolikor mogoče oziralo. Tudi letos naj nam bo dovoljeno, da izpregovorimo nekoliko resnih besedi v istem smislu.

Vsa naša društva delimo na dva dela: politična in nepolitična.

Politična društva imajo takointako natanko začrtan delokrog, da storijo popolnoma svojo dolžnost, ako izvršijo ono, kar jim za vsak slučaj predpisujejo društvena pravila. Glavna njihova naloga je, buditi in vzagajati slovensko ljudstvo v politični smeri, razjasniti mu, kake pravice mu pristojajo za dolžnosti, ki mu jih nalaga država in država. Politična društva imajo nalogo, da s prirejanjem shodov pripravljajo ljudstvo na občinske, deželne in državnozbornske volitve, da v krajih, kjer je narodna mladost zakrivila izgubo slovenske politične narodne posesti, navdušujejo ljudstvo k novemu političnemu življenju, da se izgubljena posest zopet pridobi; kjer proti nevarnosti izgube, da se boj proti tujim vsiljenecem nadaljuje z večjo vnetostjo; kjer ni strahu, da nam narodni sovražnik odruga kaj, da se valed dozdavnega miru narodna gorečnost ne ohladi in valed tega da nasprotniku priložnost, da poseže po naši lasti. Politična društva naj zbirajo volilce na shode, na katerih naj poslanci poročajo o svojem delovanju.

To bi bile v glavnih potezah dolžnosti in naloge naših političnih društev. Občni zbori naj, dajo torej račun o društvenem delovanju, v koliko je isto odgovarjalo svojim dolžnostim in nalogam. Občnega zbora naloga je, opozoriti odbor na predvidne potrebe prihodnjega leta, opozoriti na preteče nevarnosti in posebno, ako je društvo razgranjeno po večjem okrožju, odkriti želje in zahteve posameznih občin in krajev.

Kot posebno točko občnih zborov naših političnih društev bi priporočali politično organizacijo društvenega področja. Mislimo pa si to organizacijo nekako takole:

Politična društva naj bi se osnovala za vsak politični okraj s sedežem v kraju okrajnega glavarstva, vsak sodni okraj naj bi imel pod odbor, ki bi bil v redni zvezi z glavnim odborom. Pododbori naj bi imeli v posameznih občinah zopet svoje odseke zaupnikov, katerih število naj bi se določilo po velikosti dotičnih občin. Dolžnost zaupnikov bi bila natančna razdelitev vseh volilcev dotične občine v tri skupine, odločno slovenskih, odločno nemških in negotivih. Občinski odseki poročajo izvedeno statistiko pododborom in ti glavnemu odboru, ki bi imel tako natančne podatke o narodni moči v svojem okraju. Ob volitvah da glavni odbor navodila pododborom, ki odgovarjajo zahteve in potrebam dotičnega okraja dajejo nadaljna, podrobnejša navodila občinskim odsekom in zaupnikom glede agitacije in drugih

zadev. Cilj agitacije bi bila potem le pridobitev skupine „negotivih“ po možnosti za našo stvar.

Ako bi se organizacija izvedla do vseh po drobnosti v tem smislu, bi bilo glavnemu odboru mogoče v najkrajšem času skoraj nezmotljivo določiti uspeh vsakih volitev. Stvar ne bi bila tako težavna, treba je le nekoliko trdne volje in požrtvovanja.

Ako hočemo spodnjestajarski Slovenci, da ne bomo v najkrajšem času občutno nazadovali v političnem oziru, nam je taka organizacija neizogibno potrebna in zato priporočamo našim političnim društvom, da bi to stvar vzela pri svojih občnih zbora v pretres.

Toliko o političnih društvih. Sedaj pa še nekaj nepolitičnih.

Med našimi občinstvom večinoma vlada mnenje, da so društva, kakor čitalnice, bralna društva, pevski in gospodarska društva itd. ustanovljena le zato, da priredijo med letom dve tri veselice, na katerih se morajo p. n. člani do mile volje in rane ure pozabavati. Drugega namena naj bi društva sploh ne imela. To mnenje je popolnoma napačno.

Narodna društva se ustanavljajo v svrhu, da prebujajo in vzgojujejo narodno zavest, da poučujejo narod v znanstvenem in gospodarskem oziru. Njih namen je torej povzdigniti narod na višjo stopnjo omike, povzdigniti narod do samozvesti, ga utrditi in pripraviti za boj, katerega mora biti s svojimi sovražniki bodisi na kulturnem, bodisi na gospodarskem polju. V dosego tega služijo narodnim društvom knjižnice, predavanja, shodi, izleti, veselice, plesi itd.

Veselice in plesi so le sredstva v dosego višjih ciljev. Zato pa jih društva smejo prirediti tedaj, ako se z njimi doseže društveni namen. Saj ni namen društvom, prirediti veselice in ples ali druge take zabave — ampak veselice in plesi so le sredstvo za izvrševanje društvenih namenov. Če pa je sredstvo le na kvar, potem pa se ne sme uporabiti, ali pa vsaj v toliki meri ne, da bi škodovalo društvu.

Zares, take veselice imajo privlačnost; s tem pa še vendar ni rečeno, da se morajo vršiti! In ta privlačnost tudi ni bogve kolika! Kdor vidi le v narodnem društvu samo nekaj institut za veselice in kdor društvu pristopi s tem namenom, da bo imel nekaj privilegijev, ta itak ni pravi narodnjak, ta ne služi narodu, ampak samo sebi. Tedaj pa ni treba narodnih društev kot takih.

Prvi pogoj narodnih društev je, da so na trdnih tleh, če hočejo doseči svoj cilj. Če pa niso, potem pa morajo gledati, da čim prej pridejo na suho, torej se morajo varovati vsakih podjetij, ki stanejo veliko, a ne vržejo niti obresti izdatkov. V prvi vrsti so sijajni plesi, ki požrejo veliko denarja, a navadno pri naših odnošajih ne vržejo nič dobčka.

Ples je le sredstvo in kot tako ga morajo vpoštevati vsi udje društev, ne pa kot cilj.

Ne sme se gledati samo na sijajni blek in zabavo, ampak tudi na obstoj in razvoj društva. In če kaže letna društvena bilanca, da ni na trdnem, in če kaže še drugo, da bodo kakoršnekoli prireditve društvo le stale mnogo denarja, prinesle pa nič, tedaj je pač sveta dolžnost društevnikov, da ne silijo na take pri-

reditve, da se zadovoljujejo z manjšimi prireditvami.

Ne smemo gledati samo nase, ampak gledati moramo tudi v bodočnost, da društvo ohranimo močno in trdno našim naslednikom, in ti nam bodo hvaležni za to, kar je gotovo večje vrednosti, kakor pa le malo hrušča in trušča, ki ga take prireditve naredijo, kateri se pa kmalu pozabi.

Društva morajo gledati, da dosežejo svoj namen, ne smejo pa pozabiti, da rabijo samo taka sredstva, ki res kaj hasnejo in ki ne težijo društvu.

Toliko smo hoteli omeniti, upamo, da se nam ne bo štelo v zlo. Vsekako je boljše, da se izreče tupatam kaka ostrejša beseda, kajti sama hvala še nikdar ni bila koristna.

Nadejamo se, da se bodo naše odkritosrčne besede prav umele in tupatam tudi upoštevale. Škodovalo bi gotovo ne.

Celjske in štajarske novice.

(Za družbo Sv. Cirila in Metoda) so trgovski sotrudniki železninske tvrdke „Merkur“ P. Majdič v Celju mesta venca na krsto matere gospe Majdič darovali 20 K.

(Slovensko delavsko podporno društvo) vabi na sveti večer svoje člane k popolnoma nepriljeni domači zabavi v lastnih prostorih.

(Silvestrov večer) priredi celjska „Narodna čitalnica“ svojim članom in njihovim rodbinam na Silvestrov večer, dne 31. t. m. Vstop je prost. Neudom je vstop dovoljen le proti legitimacijam, ki se dobivajo pri čitalničnem odboru, za kar naj vsak pravočasno poskrbi.

(Osebnostna vest). Tukajšnji poštni asistent g. Josip Kosi je imenovan poštним oficijalom. Čestitamo!

(Božično darilo) premog in moko daruje kakor ponavadi g. Peter Majdič na Hudinji v mlinu. Res ubožni z ubožnim spridevalom župnika naj pridejo dne 24. t. m. med 2. in 3. uro v mlin, kjer prejmejo darove.

(Knjižnici „Celjskega Sokola“) sta darovala gosp. Lavoslav Schwentner, knjigotrtec v Ljubljani 5 in gosp. Smertnik Jože, knjigovodja „Posojilnice v Celju“ 10 lepih knjig. Srčna hvala! Živeli posnemalci!

(Obrotniški sh d) Za ta shod vlada splošno zanimanje. Skliče se na svečnico, to je dne 2. svečana v Celju. Celjsko pevsko društvo bo obrtnikom na čast za ta dan priredilo gledališko predstavo.

(Zveza slovenskih posojilnic v Celju) je že prejela od c. kr. ministarstva notranjih zadev revizijsko koncesijo v smislu revizijskega zakona od 10. junija 1903 drž. zak. št. 133. Dosedaj nima revizijske koncesije, torej pravice, pregledovati posojilnice in razne druge zadrage, še nobena druga slovenska zveza, kakor ravno zveza slovenskih posojilnic v Celju, ki je tudi najstarejša Zveza na Slovenskem in je kot taka bila torej tudi prva avtorizovana od ministarstva za izvrševanje zakonito predpisanih revizij. Zveza slovenskih posojilnic v Celju ima izkušenega, starega revizorja v osebi znanega zadragega strokovnjaka g. Franja Jošta.

(Volitev v cerkveni konkurenčni odbor celjaki). Dne 17. t. m. izvršila se je končno enkrat volitev cerkvenega konkurenčnega odbora. Pravico voliti v ta odbor imajo občine: Celje, Okolica celjska in Velika Pirešica. — Izvoljeni so bili poprek, enoglasno: Matevž Glinšek, župan celjske okolice, Jurij Detiček, c. kr. notar v Celju, Franc Samec, posestnik na Ložnici, Martin Ropas, posestnik v Medlogu in Alojz Krajnc, posestnik na Lopati.

(Nemci k Nemcem*) se glasi konec novice v zadnji „vahtarci“, s katero se vabijo Nemci, da kupujejo svoje potrebščine pri Nemcih. Doslovno se glasi to vabilo takole: „Pomislijo naj (Nemci), da so sami Nemci in kristjani in da jim je vsled tega tudi krščansko nemški sonarodnjak in sovernik najbližji. Zato naj pri nakupovanju božičnih darov obrnejo vsi svoje korake v trgovine nemških trgovcev, da tudi tem svojim rojakom store božično veselje. Božični dar, ki pride iz nemških rok, bo gotovo darovalcu in obdarovalcu naredil čistejšo veselje in večje zadovoljstvo: „Nemci k Nemcem!“ — Tako „vahtarca“. Ravno tako pozivljamo tudi mi naše slovenske občinstvo, da si nabavi svoje potrebe v trgovinah svojih sonarodnjakov in sovernikov, v trgovinah slovenskih trgovcev, kajti darovi, kupljeni pri Slovencu, bodo naredili več veselja darovalcu in obdarovalcu, če so kupljeni pri Slovencu „Slovenci k Slovincem!“ „Vahtarca“ notica je naperjena proti slovenskim trgovcem, da se le ne bi kak Nemec izgubil v slovensko trgovino, k slovenskemu obrtniku, torej tudi mi pozivljamo z isto pravico Slovence, da zabajajo le v slovenske trgovine, kajti tudi slovenski trgovci in obrtniki se morda smejo o Božični veselsti. Torej še enkrat: „Slovenci k Slovincem!“ „Vahtarca“ ni bila konflicirana radi tega „svoji k svojim“, menda „Domovina“ tudi ne bo!

(Slavnemu celjskemu okrajnemu zastopu v predvarek). V zadnjem času se je kaj zločno popravila pot k Sv. Jožefu, za kar je gotovo občinstvo slavnemu zastopu jako hvaležno. Enako hvaležnost bi si slavni zastop mogel tudi zagotoviti, ako bi vzel v pretres popravilo druge ceste, na kateri je promet gotovo močnejši kakor na oni k Sv. Jožefu, namreč na cesti skozi Breg. Ob sedanjem vremenu je ta cesta v resnici v tako slabem stanju, da je jedva mogoče priti skozi ono blatno morje. Stvari bi se najboljše odpravilo, ako bi se pešpot, ki že obstoji v spodnjem koncu Brega, izvedel do kapucinskega mosta, kajti ravno na zavoju ceste pred Herzmannovo hišo je cesta najslabša. Stvar bi morda ne stala ravno preveč, in Brežanom, pa tudi Celjanom, ki kaj radi zabajajo na ono stran, bi bilo pomagano. Ako pa to ne bi bilo mogoče, naj bi se pa cesta boljše nasula, ali pa vsaj blato po največjem pograbilo.

(Dobrna). Iz Dobrne se je že večkrat poročalo o nenarodnem nastopanju nekterih tamšnjih sicer rojenih, a ne po mišljenju Slovencev. Seveda nekteri se dajo le od bujskačev zapeljati in še le pozneje izprevidijo, da so bili vjeti v zanjke. Neki Franc Gradišnik je bil pred več tedni v našem listu istotako opisan kot nasprotnik slovenske stvari in so se mu očitale nečastne stvari, tako n. pr. da je celo z nožem grozil svojemu očetu. Ker Franc Gradišnik izjavlja, da ni res, da bi se bil očetu z nožem grozil, kar se je pa drugega manj pomenljivega o njem pisalo, da je storil v vinjenosti, vzamemo to na znanje in radi prekličemo, kar je bilo poročano po njegovem mnenju neresničnega. Tudi Gradišniku na ljubo objavljamo njegovo izjavo, da nikdar ni namenoma ravnal zoper slovensko stvar in da boče tudi v bodoče pošten Slovenec.

(V St. Petru, Sav. dol.) priredi se na sv. večer, v šoli „božična slavnost“ v prid šolski mladini z deklamacijami, petjem, godbo in živimi slikami. Začetek ob pol 8. uri zvečer.

(Iskaz) darov za Jarčev nagrobni spomenik, (došlih do 15. decembra). Anton Farčnik, nadučitelj na Polzeli, 3 K; Henrik Karničnik, učitelj na Polzeli, 2 K; Franciška Gonsé, učiteljica na Polzeli, 2 K; Josipina Koderman, učiteljica na Polzeli, 2 K; Janez Rupnik, nadučitelj v. p. v Celju, 2 K; skupaj 11 K.

(Iz Šoštanja). Pred kratkim se je v „Domovini“ jako pohvalno izreklo o uspehu zadnje veselice šaleške čitalnice in posebno se je še omenil dober gmotni prebiček, ki je namenjen revnim otrokom. Želimo iz čalega srca, da bi se v Šoštanju, kjer imamo tudi nemčursko šolo, revna slovenska mladina kolikor možno obdarila, vendar pa k temu prispevku ni potreba nemčurskih grošev. Prišli so namreč na veselico možakarji kakor Paradiž, Šarner, sodnijski pisar in bivši tamburaš, in še nekdo, in naši glavni činitelji niso imeli poguma, da bi tem nepovabljenim gostom vrata pokazali. Ne vemo, je li to konservativnost ali previdnost pred vsako zamero. Najsi bo, kar hoče; toda to vam povemo, da mi mladi izvršujoči člani veselice, ki imamo še idealne pojme o narodnosti, protestujemo proti takemu vzdržujočemu se postopanju in da si bomo, če se kaj enakega ponovi, v bodoče premislili, se pri tamburaških ali pevskih vajah truditi in pri veselicih sodelovati — za nemčurje.

(Iz Laškega trga). Gotovo tudi tuintam cenjeni čitalci „Domovine“ čitajo že iz radovednosti vedno obrekovanje Slovencev in vahtarci. Tako je tudi meseca vinotoka omenjeni listič prinesel dopis iz Laškega trga popolnoma neresničen, da so bili kolesarji Mihael Železnik iz Gradca in mašinista Vrečerja starejši in mlajši iz Celja napadeni pred slovensko gostilno „Narodni dom“ od kmetakih fantov. Seveda ko bi bili mi tako vroče krvi, bi se bila mogla že zdavno ta laž v vahtarci preklicati, pa smo jim pustili veselo, da se stvar popolnoma razjasni in reši pri c. kr. sodišču na Laškem in potem pri c. kr. okrož. sodišču v Celju, kjer se je vršila obravnava 7. grudnia. Že pri prvi obravnavi so bili vsi trije kolesarji kaznovani: Ker pa krojač Železnik ni bil s tem zadovoljen, je zahteval še eno obravnavo v Celju, kjer je pa še enkrat toliko kazen dobil, mesto 20 kron 40 kron ali pa zapora 4 dni, če ne bo mogel plačati. Vrečerja pa sta bila s prvo kaznijo zadovoljna. Seveda so ti trije mogotci kislega obraza zapustili c. kr. sodnijo, da pravno so že naprej računili, kako bodo naše fante akubili. C. kr. sodnija je takoj spoznala, da je ravno nasprotno res, česar so kmetake fante obdožili v vahtarci in da so vsega krivi kolesarji sami. Zato pa naj slovenski svet izve resnico, kako so se ti mogotci obnašali, ko so se vozili 27.9. nazaj v Celje. Ti plemeniti gospodki so se drčili brez zvonjenja, najbrž so preveč v kozarec pogledali, da jim je bila 10 metrov široka cesta preozka. Krojač Železnik se je s svojim kolesom zagnal čisto mirno stoječemu kmetakemu fantu v hrbet, in pri tem je ta gospodek ravnotežje izgubil in širokost ceste pomeril, kar je pa te blage ponemčene duše tako razkačilo, da so vsi trije planili na mirnega fanta ki ni nič hudega slutil, in ga na tla pobili in pustili v krvi ležečega. Potem so hoteli planiti še v vrt med druge slovenske goste. Gotovo bi se bil dogodil največji pretep ko bi jih ne bil gostilničar potisnil nazaj. To jih je tako razkačilo, da je letel krojač Železnik na dvorišče in si poskal dva metra dolg kol in tako oborožen hotel zopet planiti nad fante. Ker se je pa to že našim fantom preneumno zdelo, skočila dva proti njemu in junak krojač je s kolecem jel bežati, in je tudi odnesel pete. To je bil ves napad naših slovenskih fantov, zato je pa tudi sodnija kaznovala prave krivce, in fante spoznala za popolnoma nedolžne. Vsa zadeva kaže zopet jasno, kako hočejo naši nasprotniki po vsej sili zvaliti svojo krivdo na nas. „Vahtarca“ je seveda na dolgo in široko klobasala o napadu slovenskih fantov na „nemške“ kolesarje, a zdaj, ko se je pravica izkazala, sedaj pa ne črhne niti besedice, da bi vrnila Slovincem dobro ime. Taki so naši „Nemci“. Obrekujejo pač, kolikor se da, ali krivico popraviti, tega ne store nikdar. Slovensko ljudstvo, izogibaj se nemčurskih ničvrednežev!

(Iz Hrastnika). Tisto nemškutarsko strelsko društvo, o katerem se je že mogoče čitalo v „Domovini“ je dobilo sedaj, ko je bilo od gostilničarja Ruki na „odslavljenost“, svojo streho pri — doslej — narodnem gostilničarju Jan. Dernovšek u. Če hoče ta mož postati nemec (!?), mu seveda nihče ne brani. Žalovali tudi ne bomo za njim.

Rečemo mu pa to-le: Če bo pilo to „nemško“ društvo pri njem katero drugo pivo kot narodno delniško, se bo pričela proti njemu neka agitacija, ki mu gotovo ne bo ljuba. Verstanden? Pri omenjenem ultravermanu Rücklinu je vzel nekaj prostora v našem neki kramarček, hoteč prodajati vžigalice, sladkor ter take drobnarije. Nihče bi ne imel kaj proti temu, ako bi ne bilo znano, da je on, kakor tudi njegovi bratje, ki so sicer še večje ničle kot je ta kramarček, nemškutarji, ko jih starši (— rudar je oče) znajo le „kranjsko“! [Pred letom je bil na Doli trgovec katerega je baje podpirala „Südmark“. Jemorda tudi ta z isto kaj v sorodu? Če bo kdo zvedel za gotovo, le naj poroča!] — Sicer pa nemškutarija v Hrastniku in Trbovljah (posebno na Vódah) dobro uspeva in bo mogoče našim vodi teljem (poslancem) še žal, da se niso semtertja pobrigali za ti dve važni postojanki!

(Slovenci v mariborskem okraju) so do segli nov važen uspeh. Zmagali so pri volitvah v komisijo za pridobinski in osebnodohodninski davek. V teh zastopih so dosihdob sedeli sami Nemci, večinoma Mariborčani. Dasi bi v teh komisijah ne smela igrati politika nobene vloge, vendar so se Nemci, kar je pri naših napetih razmerah lahko umljivo, v mnogih slučajih, kadar je bilo izreči sodbo o Slovencih, dali voditi političnim strastem, kar je bilo seveda v gmotno škodo Slovencev. To so uvideli Slovenci in so sklenili, da se osvobodijo nemškega varuštva. To se jim je tudi posrečilo. V pridobinsko davčno komisijo so bili voljeni v IV. razredu: Mat. Čagran, trgovec v Studencih pri Mariboru; Miloš Serbec, trgovec v Rušah, za namestnika pa Rudolf Bračko in Miloš Turner v St. Ilju; v III. razredu je bil voljen Karol Sima, trgovec v Peklu pri Polčan. V zastop za osebno dohodnino so voljeni v II. razredu Al. Velebil v St. Petru pri Mariboru in Fr. Thaler v St. Ilju; v III. razredu pa Fr. Pišek v Slivnici in Fran Šauderl v Studencih pri Mariboru. To je vesel dogodek za vse spdonještajarske Slovence. Želeti bi bilo le, da bi se tudi drugod nekoliko bolj pobrigali za te važne zastope. Zakaj bi pustili Slovenci da gospodarijo naši zagrizeni nasprotniki z nami. Slovenci si lahko sami gospodarimo brez njih.

(Iz Ptujja). 30 letnico kot član „Narodne čitalnice“ obhajal je dne 9. t. m. g. Pavlinič, posestnik v Ptujju. Da je „stari mladenič“, kakor ga je neki govornik imenoval, priljubljen pri starih in mladih, svedočila je mnogobrojna udeležba. G. predsednik pozdravi jubilara zahvaljujoč se mu za mnoge zasluge, ki jih je pridobil kot član čitalnice. Tudi g. Polak je v lepo izbranih besedah stiskal delovanje jubilarntovo ter kulturni pomen rokodelskega in obrtnega stanu sploh. Po končanih govorih in napitnicah, tamburali so Hajdinski tamburaši.

(Ormož). Dne 13. dec. t. l. se je vršil v Ormožu prvi občni zbor „Kmetijskega društva za ormoški okraj“ s prav obilno udeležbo premožnih kmetov celega ormoškega okraja. Ta obilna udeležba znači, da se je že tudi naše ljudstvo probudilo iz stoletne zasplosti. Na dnevnem redu so bile sledeče zanimive točke: 1. Dr. Geršak razlaga pravila in povdarja vevlačnost tega mladega društva. In resnično to društvo je prav gotovo eno izmed najvažnejših za ormoški okraj, kajti njegov program je vsestranski, obsega pospeševanje gospodarstva v vseh strokah. V to svrhu se bodo vršila redna zborovanja članov, priobčevanje lastnih izkušenj v časopisih, poučna predavanja, čitanje in izposojevanje gospodarskih in leposlovnih knjig in časopisov. Nadalje bo posredovalo pri naročilih in nakupu raznih semen, orodja, klate, gnojil, strojev in sploh vseh družinskih in gospodarskih potrebščin, vkupno zboljšanje travnikov, nakup živine za rejo, posredovanje vkupne prodaje poljedelskih pridelkov itd., sploh vse kar bi za moglo povzdigniti gmotno stanje in duševno izobraženje društvenikov. 2. Strokovno prodavanje inženerja Lupša o „umnem ravnanju s travniki“ z zanimivimi točkami, kakor o spremembi subit travnikov v dobre potom primerneje dovajanja vode ali gnojnice; nadalje je govoril poročal o spremembi močvirnih ali kislila travnikov v sladke s pomočjo drajzaže ali bolje in ceneje s primernim podkopavanjem šibja, kamenja itd.

koder se potem lahko voda polagoma odceja, zametuje pa eventuelno kopanje jarkov bodisi odprtih ali pokritih ki bi imeli služiti v odvod preobilne moče. 3. Dr. Geršak govori o potrebi razvrstitve grozdja; za pas velevažno vprašanje je to: kake vrste traja naj sadimo? Sedaj so se slišala različna umenja, govorili so: posojilnični načelnik in župan Masten, Dogša, nadučitelj Porekar, Vraž, Mikl i. dr. ter so se sprejeli marsikateri predlogi v zboljšanje naše vinoreje. — Potem poroča govornik o odlikovanju Tomaža Korparja kot vzornega kovača za podkovanje konj. Nadalje omenja govornik, da je sklenila ormoška posojilnica v spomin 25 letnice podeliti 12.000 kron podpore v gospodarstvene namene. Tem interesantnim in važnim razpravam sledila je volitev odbora. Ker pa je dr. Geršak odklonil prostovoljno vsako izvolitev, zato se mu je nadučitelj Porekar zahvalil v imenu zborovalcev z dičnimi besedami za dosedanje sodelovanje in ga prosi še tudi za nadaljno podpiranje društva, kar dr. Geršak tudi obljubi. V odbor so voljeni sledeči udje: Mikl Alojzij in inženier Ferdo Lupša za Ormož, Juri Dogša za Središče in Grabe, Ivanuša Martin za Hum, Janež Anton za Brebrovnik, Masten Franc za Sv. Miklavž, Stanič Martin za Hardeg, Korpar Tomaž za Cvetkovec in Podgorce, Meško Anton za Lahonec in Sv. Tomaž, Vraž Franc za Žerovince in Svetinje, Peitler Anton za Jeruzalem in Veličane, Trstenjak Ivan za Pušince. — Po občnem zborovanju je odbor volil takoj svoje činitelje in sicer: inženierja Lupša za načelnika, Mikla za njegovega namestnika, Ivanuša za blagajnika in Staniča za tajnika.

(Središče). Od naše „Gospodarske zadruge“ vpeljeni „zimski večeri“ so od udov in neudov dobro obiskani. Dosedaj sta bila dva; pri prvem se je razpravljalo o parni mlaitilnici, katera se boče spomladi v porabo središke okolice omihala. Pri drugem večeru je bil pogovor o napravi gnojnih jam, o gnojenju ter napravi novih travnikov. Zlasti zadnji predmet je udeležence vidno zanimal in želeli je, da se o tem še v katerem prihodnjem večeru temeljito razpravlja. Naši gospodarji uvidevajo, da živinoreja sedaj največ vrže, ker je cena živine poskočila, pa tudi mleko, katero se je poprej samo doma porabilo daje danes v naši mlekarini lep dohodek. Želeli je, da se iz teh poljudnih pogovorov izcimijo dokaj koristnega.

(Čedno nemškonacionalno gospodarstvo) se je odkrilo v Gradcu. Leta in leta gospodujoča klika v proračunu ni izkazovala takega nedostatka, kakoršnega je občinska blagajna imela v resnici. Vsako leto so zamočali nedostatek 700.000 kron. Sedaj morajo iz proračuna črtati mnogo točk. Gradec je v največji zadregi. Da se tako manipulira, ni vedelo mnogo občinskih odbornikov. Ker je sedaj v Gradcu zmagujoča opozicija, niso magistratovci več dalje mogli prikriti pravega položaja. V Gradcu vlada valed tega odkritja splošno razburjenje. Proračunski ošek je sedaj postavljen pred deficit 1.242.302 K.

Društveno gibanje.

(„Kat. podporno društvo v Celju“) bo imelo 26. t. m. na Stefanovo ob 3. uri popoldne v opatiji svoj redni občni zbor. Na dnevnem redu je poročilo starega in volitev novega odbora. K obilni udeležbi vlijudno vabi odbor.

(Prostovoljna požarna bramba v Žalcu) prijazno vabi na božično veselico, katero priredi svojim prijateljem in dobrotnikom dne 26. decembra 1903 na Stefanovo v Žalcu v dvorani gosp. Franca Hodnika. Spored: 1. Žive slike z deklamovanjem. 2. Božično drevo. 3. Šaljivi dobitki. 4. Prosta zabava. Pri veselici igra godba na lok. Začetek ob 4. uri popoldne. Vstopnina za osebo 50 vin., listki za dobitke božičnega drevesa po 20 vin., listki za šaljive dobitke po 10 vin. Čisti dobiček je namenjen društveni blagajni za nabavo gasilnega orodja.

(Vabilo) k občnemu zboru „Narodne čitalnice“ v Žalcu, katero se vrši v nedeljo, dne 3. prosinca 1904 v gostilni g. Franca Viranta v Žalcu, začetek ob 3. uri popoldne. Spored: 1. Pozdrav. 2. Govor o važnosti čitalnic, oziroma bralnih društev. 3. Vpisovanje udov in vplače-

vanje udnine. 4. Volitev načelstva in odbora. 5. Pregled in odobrenje računov. 6. Novosti in predlogi. K obilni udeležbi vabi odbor.

(Sentravelski samci) priredijo na Sv. Štefana dan zabavo, ki se vrši v prostorih g. F. Vedenika p. d. pri peku. Začetek ob 5. uri popoldne.

(„Kmetijsko bralno društvo Bočna“) ima dne 27. t. m. ob 3. uri popoldne svoj redni občni zbor s običajnim sporedom.

(Bralno društvo „Lipa“ pri Sv. Bolfenku) blizu Središča priredi v nedeljo, dne 27. grudnia t. l. veselico s petjem, tombolo in prosto zabavo. Začetek ob 6. uri zvečer. Vstopnina prosta. K obilni udeležbi vabi odbor.

Druge slovenske novice.

(Strossmayer obolel.) Iz Djakova, stolice velikega biskupa Strossmayerja, je došla žalostna vest, da je velikega dobrotnika Jugoslovnanov zadela kap. Poznejše vesti so sicer neko liko ublažile občo potrtost, ali vlačo temu še ni prešel strah, da bi morda vladika, ki obhaja kmalu svojo devetdesetletnico, le podlegel bolezni. Najnovejša poročila zatrjujejo, da je vsaka nevarnost prešla in je biskupu znatno boljše. Bog daj, da ostane slavni vladika še dolgo čil in zdrav!

(Skok iz šestega nadstropja.) Ivan Košir, domobranec pri 27. domobranskem pešpolku v Ljubljani, je skočil skozi okno šestega nadstropja v bivši cukrarni na Poljanskem nasipu na dvo rišče in se ubil. Bil je takoj mrtev. Pravi vzrok samomora ni znan. Domneva se, da je Košir izvršil samomor, ker mu ni ugajala vojaška služba, kar je sam večkrat rekel.

(Poskušeni samomor.) V Novem mestu se je poskušil ustreliti 48 let stari slaboumni F. S. Streljal je nase z lovsko puško, a strel je šel v strop. F. S. si je pa samo osmislil praa.

(Dva slušaja iz koroške sodne prakse.) Dne 3. t. m. bila je v Velikovu kazenska razprava. Tožnik, toženka, vse priče bili so Slovenci; sodnik in zapisnikar znata slovenski; tožnika je zastopal dr. Brejc, toženko dr. Mravlag, ki je sam priznal, da zna slovenski, kadar hoče. Kljub temu morala se je razprava vršiti nemški, ker je dr. Mravlag tako zahteval. Dr. Brejcu se je zopet prepovedalo govoriti slovensko in mu grozilo s kontumacijo. — Drugi značilni dogodek pripetil se je dne 9. t. m. pred okrajnim sodiščem v Celovcu. Civilna tožba Slovenca zoper Slovence; vsi udeleženci znajo izvrstno slovenski — tudi zapisnikar — samo zastopnik ene slovenske stranke je Nemec. Dr. Brejc hoče govoriti slovensko, sodnik — rojen Slovenec, — mu brani, ga opominja in grozi s kontumacijo. Ker se dr. Brejc ne uda, mu vzame besedo! Nato začne obravnavati z njegovo stranko; a glej, tudi stranka ne mara odgovarjati nemški. Sodnik: Pa saj jaz vem, da znate nemški. Stranka: Znam, pa ne bom odgovoril. Sodnik: Vas bom kontumaciral. Stranka (smešno priklama): Le storite, kar se vam zdi prav! Sodnik (nato proti nemškemu odvetniku): S stranko pa ne smem tako postopati! In razpravljalo se je potem slovensko-nemško kakor nekdanj!

(Zopet slovenska zmaga na Koroškem.) Pri občinskih volitvah v Rekarji vasi, Galiciji in St. Petru v velikovškem okraju so zmagali Slovenci. Poslednji dve občini so si Slovenci na novo priborili. To so res pravi božični darovi ne samo za koroške, temveč tudi za vse Slovence.

(Krasen primer našim trgovcem.) Te dni je poslala neka mala trgovkinja iz Križevcev na Hrvaškem na neko tržaško nemško trdiko pomembno dopisnico. Ta dopisnica se glasi: „Spoštovani gospod! Poslali ste mi nemški cenik, a jaz sem prava Hrvatica in hočem, da se meni hrvatski piše in hrvatske cenike pošilja.“ —

— To dopisnico je pisala preprosta ženska, kar se vidi po pisavi in stilizaciji in zato jo postavljamo v izgled onim slovenskim trgovcem, ki so tako nezavedni, da mislijo, da store veliko nerednost in da bi se mislilo, da so „neizobraženi“, ako bi slovensko dopisovali! Ako sami spoštujemo svoj jezik, spoštovali ga bodo tudi drugi. Trгоvec, ki je dobil to dopisnico, je trd Nemec, pa je rekel: „Tako se ljubi materinski jezik!“ Vsa čast vrli hrvatski rodoljubki!

(Pozor na občinske volitve!) Zelo pomenljivo zmago so si pridobili vrli slovenski kmetje pri volitvi za občino Grebinj. Dosegli so jo z neustrašenim, složnim svojim nastopom in ker so prišli na volišče vsi! Rojaki, posnemajte ta lepi vzgled tudi po drugih občinah, kjer se zdaj vrše volitve! Združite se za pošteno slovensko stvar, složno in odločno nastopite in zmaga bo vaša! — Ne zamudite časa reklamacij! Če potrebuje kdo kakega pojasnila, ali se boče pri tožiti, naj se obrne do odvetnika g. dr. Brejca v Celovcu, ki v takih slučajih posreduje brezplačno!

(Izvoz vina iz Italije) v Trst in na Reko ima zadnji čas velikanski obseg. Vsak dan prihajajo ladje z italijanskim vinom, da tako Lah pred odpravo vinske klavzule še pred novim letom nalože v Avstriji veliko množico svojega vina. Ako se bo uvažanje italijanskega vina vršilo v dosednji obsežnosti, bo vpeljanega do konca decembra 100.000 sodov vina, torej 600.000 hektolitrov vina. Od 1. novembra do 9. decembra je priplulo na Reko 44 parnikov z 28.031 sodi laškega vina.

(Hrvatske novice.) Nezaupnico madžaron skemu poslancu, kanoniku Martinu, je podpisalo 178 volilcev. — Petolizci grofa Khuena. Monumentalni obed, ki so ga priredili pristaši vladne stranke svojem 20 letnemu vodji Khuenu ob njegovi spominski svečanosti dneva, ko je postal satrap in trinog Hrvatske, se je izvršil grozno ganljivo. Duhovite zdraviljice so se začele, ko je prišla na mizo pečenka. Gjurgjevič ga je pozdravljaj kot sirota po izgubi očeta. Ko so izpili vsak sedem čaš šampanjca, se je Khuen zajokal. In to baš v hipu, ko se je imel zabavati za toliko udanost in prijateljstvo. Hrvatska opozicija kliče gostiteljem: Na evidenjanje na obedu pri volitvah!

(Amerikanske novice.) Naseljevanje iz Avstro-Ogrske v Ameriko narašča letos nenavadno, tako da zavzema naša država v tem oziru že prvo mesto. V juliju je dospelo v Ameriko 18.898 avstrijskih izseljencev, v avgustu 15.379, skupno se je izselilo 27.124 ogrskih državljanov in 32.907 Slovencev in Hrvatov. — Smrt rojaka. V Globewillu je ubila vzpenjača 34 letnega Franca Milavca, doma iz Topola pri Logatcu. V Ameriki zapušča vdovo in malega otročiča. — Skala je ubila v Mohavki Slovenca Ivana Molo, doma iz Poljanske doline pri Črnomlju. Doma zapušča ženo in pet otrok.

Politični pregled.

(V avstrijski delegaciji) je na razpravi budgetni provizorij. Razpravo je otvoril dr. Kramar s tako ostrim govorom, kakršnega v delegaciji še ni bilo slišati. Kramar je očital ministrskemu predsedniku, da je krono napačno informiral in da on za brezvesten način zlorablja avtoriteto krone za svoje namene. Prezident Gantsch je govornika opomnil, naj ne vlači krone v debato. Körber zlorablja avtoriteto krone, da prikrije z njo svoj lastni bankrot. Körber je ruiniral državne finance in uničil parlament. Avstrija je postala podobna nekakemu barju. Zahteva glede notranjega uradnega jezika in češkega vseučilišča je utemeljena v zakonu in Čehi imajo tudi pravico do tega, kar že davno imajo nemški Štajarci in nemški Tirolci. Čehi bodo nadaljevali obstanku na vsak način, če ker nebejo, da bi se reklo: V Avstriji zmaga samo nemška obstrukcija. Potem je govoril Biankini. Govoril je o vinski klavzuli, o hrvatskih razmerah in o hvaležnosti Habsburžanov. Govorili so potem še Kaftan, Delugan in Vasilko. Nemci so hoteli najprej odgovarjati Kramaru, a so si premislili, češ, da ni govoril proti Nemcem, nego le proti vladi.

(Proti kandidaturi bivšega ministra Režeka v drž. zbor) so nastopili češki agrarci ter so v seji skupnega izvrševalnega odseka injavili, da postavijo protikandidata. Ako se nasprotovanje agrarcev ne bo dalo ublažiti, morali so dr. Režek od kandidature odstopiti.

(Rusinski strankarski shod) je odobril zastop rusinskih drž. poslancev iz drž. zbora ter injavil, da boče pri novih volitvah Rusini volili sedanje svoje poslance. Shod se je imel za narodno avtonomijo.

(Poveljnik mornarice baron Spaun) je baje že vložil svojo demisijo. Njegovi prošnji za vpo-kojitev se ugodi tako; po končanem delegacij-skem zasedanju. Pred delegacijami bo le zago-varjal se zahtevo za tri nove bojne ladje. Njegov naslednik bo kontreadmiral grf Montecucoli.

(Hrvatski proračun za leto 1904.) Dolgo časa se je mislilo, da hrvatska vlada ne bo mogla sestaviti proračuna za leto 1904, pa ga tudi ne bi bila, da ni dobila po dogovoru z ogrsko vlado posojila 3.008.349 K, s katerim bo pokrila primanjkljaj. Toda to posojilo bo morala vrniti precej, ko se sklene nova finančna pogodba. Proračun za leto 1904 je sestavljen po podatkih iz leta 1902, ker za leto 1903 Hrvatska ni imela proračuna radi poznatih do-godkov. Vsa potreba iznosa 20.601.068 kron, za 1.903.624 kron več nego leta 1902. Iz vsega se vidi, kako dohodki zemlje padajo, kar je seveda zasluga bivšega bana Khuen in njegove večine. Iz zgoraj omenjenim posojilom je bilo mogoče predložiti saboru proračun.

(Od turške meje) poročajo, da Turčija mo-bilizira. Vse obleke, katera se polije Macedon-cem v Turčijo, turška vlada konfiscira in jo da turškim vojakom. Z ozirom na govor Goluchow-skega v delegaciji pravi n. ki bolgarski list, da tira Avstrija politiko tuča noja in da svoje grožnje obrača na napadni naslov.

(V ogrski poslanski zbornici) so bili med opozicijskimi poslanci silno burni prisori. Velik tem nasprotjem v opoziciji ne more zbor-nica končati razprave o rekrutnem kontingentu. Ostanek opozicije obstruira to predlogo in hoče obstrukcijo tudi pri specialni razpravi nadalje-vati, tako da bo rekrutni zakon morda šele čez mesec dni parlamentarno rešen.

(Francoska vlada) zahteva do leta 1910 vsako leto 10 milijonov frankov, da se nado-meste razpuščene kongregacijske šole s držav-nimi. — Zbornica je vkljub ugovorom ministr-skega predsednika sprejela z veliko večino Mur-monov nujni predlog, naj se odpravijo vsa odlikovanja.

(Rusija in Japan.) Napetost med Rusijo in Japonsko je po poročilu iz Washingtona po-stala akutna. Vojna nevarnost se veča. Mir bi se baje mogel ohraniti samo na ta način, da Rusija prizna Japonski valne koncesije na Ko-reji, da bi Japan imel dejansko pokroviteljstvo nad Korejo. Japonski stari državniki so bili v sredo na posvetovanju in so sklenili, da mora ostati Japonska na stališču, katero je poprej zavzela. To kaže na to, da so Japonci zavrgli ruski odgovor na japonsko noto, vendar niso nemoči nadaljna pogajanja. V kratkem baje odide japonska vojska proti Koreji. Kitajska se baje tudi pripravlja na vojno. Vlada je zapove-dala vsem uradnikom po provincah, naj se takoj oborože. Vsaka država je dobila ukaz, da pošlje oddelek izurjenih čet v Peking.

Književnost in umetnost.

Kaj je primernejšega za božične ali novo-letne darove kakor lepa knjiga. Kot take pri-po-ročamo posebno ravnokar izšle nove knjige, ki bodo gotovo vsako bralko in vsakega bralca kar najprijetnejše znenadile:

Franc Ka Meško: Ob tihih večerih. Lična knjiga, v kateri so zbrane črtice in povesti našega mehkočutnega pisatelja Meškota, ki se je že takoj s prvim svojim spisom tako priljubil slovenskemu občinstvu, da ga isto smatra sedaj gotovo za enega imed najboljših slovenskih pri-povedovalcev. Globoki čut, ki veje iz vsake nje-gove črtice, gorko rodoljublje in oni bujni jezik mora očarati vsakogar. Knjiga je izšla v zalogi knjigotržnice Kleinmayr in Bamberg v Ljubljani ter stane 3 K 50 v.

Mali vitez roman slavnega poljskega pi-satelja Henrika Sienkiewicza, ki je izhajal v po-sameznih zvezkih v isti založbi, je sedaj popolen. Prevod je dober, gladek, čita se prav prijetno. Okrašen je tudi z ilustracijami. Knjigo prav toplo priporočamo našemu občinstvu, katero bo gotovo rajši seglo po nji, kakor po kakem slabem prevodu nemških revolverstkih romanov.

A. Aškerc: Zlatozrog, narodna pravljica izpod Triglava. Komu ni znano, koliko slavo je dosegel nemški pisatelj Haubach s svojim „Zla-torogom“. Sedaj je obdelal isto snov tudi naš pesnik Aškerc v dramski vezani obliki. Knjige ne bomo natančneje presojevali, rečemo le, vzamši in čitaj in prepričaj se vsak sam o njeni lepoti. Knjiga je izšla v Schwentnerjevi založbi v Ljubljani ter stane 1 K 60 v. po pošti 1 K 70 v.

A. Aškerc: Dva izleta na Rusko, črtice iz popotnega dnevnika. Čitali smo že te črtice v „Ljubljanskem Zvonu“ in takrat smo jih radi in z veseljem čitali. Gotovo je, da zanima vsakega Slovenca, kaj in kako je pri naših velikih severnih bratih in marsikdo izmed nas bi rad poletel na daljni sever, da bi si sam ogledal de-janja in nehanje ruskega naroda, toda nam vsem to ni mogoče. Zato pač radi vzamemo v roko knjigo, ki nam v jasnih potezah črta to, kar bi tako radi videli in vedeli. Aškerc je iz-boren potopisec. Črtice se čitajo kakor povest. Povsod je med opisovanjem pokrajin in krajev vpletenih toliko kratkih, zabavnih epizod, ki dajejo potopisu ono živahnost, da človek z ne-voljo opazi, da je pri kraju knjige. L. težko jo dene iz rok. Knjiga je izšla v zalogi L. Schwent-nerja v Ljubljani ter stane 1 K. po pošti 1 K 10 v.

(Danilo Fajgelj) tudi Stajarcem že dobro znani skladatelj je ravnokar izdal svoje „Božič-nice“ za moške zbor s predigranji in poigranji za orgle. Pesmi so lahke in melodijorne, zato bodo prav gotovo prav prišle. Ker so zvezki zelo poceni, — eden stane le 40 vin, — zato je najboljša, da se jih naroči po številu pevcev, da ni treba zamudnega prepisovanja. „Božičnice“ se naroče pri skladatelju v Gorici, vzposoka ulica št. 14.

Loterijske številke.

Gradec, 19. decembra 1903: 83, 63, 44, 22, 1.
Dunaj: 9, 83, 57, 34, 8.

Učenec

z dobrimi šolskimi spričevali, primerno izobražen in poštenih staršev, se sprejme takoj ali pa s 1. januarjem 1904.

Ponudbe sprejema

(487) 32

Alojzij Strel

glavna tržnica, loterija in trgovina z mešanim blagom v Mokronogu (Dolenjsko).

Javna zahvala.

Moja žena je zbolela na vnetju mrene. Odravil jo je prvič g. dr. Kalpar, zdravnik na Vranakem, toliko, da je v devetih dneh že iz postelje vstala. Ker se je pa bolnica premalo varovala nezmožnega jesenskaga zraka, prehladila se je drugič, in bolezen se je tako ohujala, da sem klical duhovnika in zdravnika.

Gosp. dr. Kalpar se je trudil z vso vestnostjo in poštrevnostjo, da mi je rešil ljubo soprogo in dober mater otrokom.

Sveta dolžnost mi je, da javno izrekam svojo priporočno zahvalo g. zdravniku dr. Kalparju (zaj ga naj-topije priporočam trpečemu občinstvu).

Zaleti je, da bi g. dr. Kalpar ostal še nadalje na svojem mestu na Vranakem ter izvrševal še nadalje svojo izvrstno prakso v tem okrogi.

Še enkrat priporočna hvala, dobrotli g. dr. Kalpar.

Trujane, dne 17. grudnia 1903.

(489) 1

Fr. Konšek

kr. poštar in posestnik na Trujankah.

Mlad pes

velike pasme, z dolgo rujavo dlako, se je izgubil v okolici Grize-Zalec-St. Pavel Kdor bi ga našel, naj ga odda v Deutschenthal, pošta Petrovče, za kar dobi primerno nagrado.

Učenca

s primerno šolsko izobrazbo, sprejme takoj tiskarna D. Hribarja v Celju.

Kemična pralnica

naznanja, da je pravzel

zbiralnico

g. Josip Pokorn v Celju

Rotovška ulica št. 15

ter sprejema v kemično pranje in snajenje raznovrstne moške in ženske obleke, kožuhovino, rokavice, ročna dela, vsake vrste pregrinjala itd. Delo se točno in solidno v taku tedna izgotovi. Cene in druga pojasnila se izvedo v zbiralnici brezplačno. (488) 3-2

Za obilno porabo se priporoča

H. Volk

kemična pralnica v Šoštanju.

Kdor drsat se hoče
naj pride na led

poprej pa **drsalke**

vsak mora imet
in take po ceni najnižji

prodaja

Trgovina z železnino „Merkur“
Peter Majdič, Celje.

Tomažev žlindro

najboljše gnojilo za trav-nike in vinograde

bogato
zalogo

slamozreznik

in drugih
poljedelskih strojev
priporoča

